

„POKROK“ vychádza každý piatok.

Adresa pre všetky zásielky:
Dr. Pavel Blaho, lekár v Skalici
(Szabolcza).

Oznamy (inzeráty) účtujú sa
lavne a platia sa vopred.

POKROK.

Predplatné počtu:
Na celý rok 2 koruny. Na pol
roka 1 koruna. Jednotlivé čísla
v expedíci a pri zasielkach naj-
menej 20 výtiskov stojí 2 hal.
Predplatné do cudzozemska 5 kor.
Bezmenné a nevyplatené dopisy
sa neprijímajú.

— Týždenník venovaný ku poučeniu a vzdelaniu slovenského ľudu. —

Rodičom.

Konec školského roku jetu Dietky opustia dusné povetrie školy a budú zase dva mesiace na slobode. Z odpovedí na skúškach, čo sa za ten rok naučili. Moe toho není. A zvlášte pre slovenských rodičov výsledok nemôže byť uspokojivý. Veď čomu sa ich deti naučili? Slovensky čítať nevedia, svoje meno si po slovensky podpísať nevedia. Naučili sa pár slov maďarských, ktorým ani nerozumejú a zabudnú ich za tie dva mesiace, lebo ich potrebovať a užívať nebudú.

Náboženstvo na mnohých miestach sa tiež učily v cudzej reči. Nenačili sa tam ani slovenský Otče náš, nevedia ani svoje prosby Bohu vyjadriť, jejich city niesu vyvinuté a čo bude s nimi, keď v žalosti sa ani k Bohu nebudú môcť obrátiť, budú opustené, na seba zanechané.

Náboženstvo má byť prvou vzdelanostou dieťaťa, pomocou toho sa dajú dietky najlepšie vychovať, ono vzbudí v nich súcit k spolublížnym svojim, ono vyvine jejich útle city, ono vzbudzuje v nich lásku ku každému, ono ich pobáda k dobrým skutkom.

A keď sú naše dietky skoro odstránené od neho, jakí ľudia z nich vyrastú? Nebudeme musieť sa hanbiť za ne? O Bože! prečo nás tak tresceš! Museli sme veľa prehrešiť, musíme byť veľmi hriešní, keď Boh nestačí trestať nás, keď tresce už naše dietky, veď tie za jejich viny trestať nemôže, lebo ony niesu ešte hriešne, ony sú nevinné.

Rodičia! Napravte či vašu, či iných chybu vy. Sadnite si večier po práci alebo v nedeľu so svojimi dietkami, privinte ich k sebe a učte ich, k čomu sa v škole naučiť nemohly, k čomu sa tam nesmeli učiť. Je to v prvom rade náboženstvo, ale hlavné je i materinskú reč v nich vyvíňovať. Učte ich čítať a písať po slovensky, vstúpajte do nich lásku ku bližným svojim a lásku k svojej reči. Poskytujte im vy potrebu duševnú, dajte im do rúk slovenskú knižku, slovenské detské novinky, aby počas vašej práce mali sa čím zabaviť, aby nepriučaly sa ku zlému.

Ťažká je tu úloha i pre Vás i pre ne. Školy majú nahradiť výchovu, majú dieťaťta uvádzať do vzdelanosti, priučať ich bojovať so životom, so svetom a v našich školách sa to tak nerobí, tie ich priučajú, jako sa majú podlizovať pánom a zotročujú ich, nasťrkujú im neprirozené veci a nutia ich, aby všetko prijaly, všetky nátlaky s útrpnosťou aby zostaly hlúpe.

A keby i dosiahly tie školy svoj vymeraný cieľ. Keby sa v nich tie deti naučily k reči maďarskej, či im táto už vynahradí tú vzdelanost, ktorú v škole dostať mali? Či je už vzdelaný ten, kto vie viac rečí?

Ale o čom sa nám sníva. Naše dietky nedosiahnu nikdy to, čo od nich žiadajú na úkor svojej reči, svojich citov, svojej vzdelanosti, svojho náboženstva. Čo sa zameškalo má sa napraviť. A my tiež musíme napraviť, čo je zameškané v škole, veď je tá naša reč tak krásna, že hriech nechať ju upádať, nechať dietky o ňu olúpiť.

Nech je vynahraditeľom toho, čo je zameškané, dobrá knižka, dobré noviny. Nešanujme tých pár grošov za ne, robí sa to pre našich maličkých, o ktorých sú naše všetky péče a starosti, a to najpotrebnejšie by sme im neposkytli?

Novinky pre deti sú „Priateľ Dietok“; vychádza v Skalici a „Noviny Malých“; vychádza v Senici. Tieto nech nahradia vzdelanost deťom, a nech ich učia k láske proti reči svojej, k láske rodičom a všetkým spolubratom.

Židia v Europe.

Po zrušení Jeruzalému boli židia natoľko prenasledovaní od rímskych cisarov, že nevládli vydržať svoje smutné položenie nemohli si udržať v jednote svoju krajinu ale radšej opustili svoju mliekom a mädom oplývajúcu zem a rozprchli sa po celom svete.

Židovský národ bol za starých časov značný národ na počet a na významné dejiny. V čase srúcania Jeruzaléma ich mnohé statisíce padlo od meča ukrutných rímskych vojakov a predsa nevyhynuli všetci, mnoho sa ich zachránilo. Tito od tých dob až do najnovších časov boli všade utlačení a musíme sa až diviť že v takomto postavení tak rozprchnutí vedeli sa udržať ba počet jejich vzrástol, tak že včul dľa štatistiky, ktorú zostavil dr. Ferruccio Servi, rabín v Taliansku, je v roku 5667 po stvorení sveta, tedy v terajšom roku židov na celom svete 11 millionov.

Rodiško židov, jako vieme bolo v Palestíne, v Asii. Včul ale dľa tejto štatistiky vidíme, že židia nehládajú svoju budúcnost v Asii ale všetci sa vrhli na Europu lebo v Asii je cele 100,000 židov, kdežto v Europe 9 millionov. V ostatných častkách sveta sú: v Amerike 1 a pol mill. v Afrike 350,000, a v Australii 50,000.

V Amerike, Asii, Afrike a v Australii žijú väčšim dielom len vo veľkých kupeckých a prístavných mestách, na dediny a do menších miest sa nestahujú. V Europe ale sú jako vo veľkých,

tak i v malých mestách a v dedinách. Tu ich najle všade.

Dľa štátov Europejských, najviac je ich v Rusku: 3.872.625, v Ruskom Polsku: 1.316.776, v Rakúsku: 851.378, v Nemecku: 506.958, v Anglicku: 235.000. Ešte v Ríme žije 10.000 židov, v najmenšom počte žijú v roľníckem štáte. Hollandsku; 103. Teda sú rozprchnutí. Také dediny netvorí nikde, ani v Polsku nie, kde by žili sami, kde by boli prinútení k práci polnej.

Keď sa v niektorej dedine rozinožia natoľko, že z toho ľudu nemôžu poriadno vyžiť, rozprchnu sa zase ďalej, jedon za druhým. Tie túžby oni nikdy nemajú, žeby sa niekde chceli usadiť len sami, lebo roľnícka práca im smrdí. Ešte i tam kde sú prinútení pracovať, nezaobierajú sa s polnou prácou, ale radšej bárs akým remeslom, alebo smôžu sa na koničky a jezdia po formankách.

Chudobní židia sú ale včul len tam, kde je ich veľmi mnoho. Židovstvo je včul najbohatšie. Mali oni peniaze i za starších časov, mohlo sa povedať, že i vtedy mali v rukách mnoho pánov, ale včul, čo majú právo také, jako všetci ľudia, včul vidieť len jejich bohatstvo. Skoro všetky fabriky, všetky banky, všetky obchody, ba i mnoho rôl je jejich a s týmto majú v rukách celý svet. Mnohé štáty závisia od nich, lebo oni dávajú štátom požičky a preto v jejich rukách je budúcnost.

Zvlášte ale kde rozhodujú oni? — Tam, kde je ich najviac, teda v Europe.

Lakomstvo.

Z „Náruživostí“ od Strýčka Ferdinanda.

Lakomý človek keby mal všetkého takú hojnost, žeby bol i zasypaný, ešte nemá dost. A prečo? Lebo sa navyknul všetko si osvojovať, čo len oči vidia, nadovšetko keď je to majetkom iného. Ale nie žeby z toho pre seba dajaký úžitok mal, alebo pre svoj prospech, svoje dobro to použil; to nie. On len shromažďuje aby to mal.

Čím bohatším je lakomec, tým chudobnejším sa stavá. Ale však je aj chudobným — na duši. Dokiaľ mu pribúda, kochá a teší sa s nadobudnutého a hľadí ešte viacej dostať. Keď ale pramene z ktorých čerpal, zaniknú, vysilia sa, vtedy sa ho zmocní malátnost, vtedy sa cítí byť opusteným, chudobným, vadne a chradne; vlastne ale dusí sa vo svojom vlastnom tuku hoc by bol aj tak vyzíably ako kostlivec.

A lakomost zmocňuje sa čím ďalej tým viac nielen jednotlivcov a jednotlivé vrstvy spoločenstva, ale i celých národov. Jedni bažia po majetkoch, iní po výhodách, iní zase po sláve, ale všetci sú rovnako lakomeci. Najhorším je ale ten, ktorý iným žiadneho postavenia nedopraje, sám všetko pre seba strhne a slabne a po tom baží, aby on panoval, aby on vládol, on rozka-

zoval a tak aby všetká nadvláda — supremacia — v ňom sa sústredila.

Takýto človek, vrstva či klika spoločnosti, alebo dokonca i národ, nielen že je lakomý na majetky cudzích, ale nedopraje ani vzdelanosti, ani slobody, ani svornosti, jedným slovom ničoho, čo by inému k telesnému a k duševnému dobru slúžiť mohlo. To všetko len pre seba habe; ba i cudzie vymoženosti si privlastňuje, popiera vlastného a snižuje cenu jeho vlastnosti na prázdnu nullu. Toto je duševná lakomosť. Hmotná lakomosť nenie nič inšieho, ako hrabivosť; ale duševná lakomosť je opravdivou lakomosťou a nebezpečnou náruživosťou.

Každý národ, každá vrstva spoločnosti, musí lakomosťou zahynúť, jakonáhle pramene zaniknú. Máme toho tisíce príkladov v dejinách svetových; ešte každý hrabivý národ klesnul do hrobu, a klesnú i terajšie, akonáhle vyčerpajú žriedla, z ktorých sa obohacujú, alebo sa jejich náruživosti bezpečne hráze postavila.

Úlohou je seba povedomého človeka, vždy a všade sa oproti hrabivosti lakomcov ohradiť, a to sa veľmi ľahko dá docieľiť.

Oproti hmotnej hrabivosti pomôže samostatnosť, statočnosť a povedomie svojej neodvislosti. Len samostatný človek odolá vydieračstvu; len statočný opovrhne lakomcom a nepripustí si ho k vlastnej osobe; len ten, kto má to povedomie, že je neodvislý, nepadne do rúk lakomca.

Oproti duševnej lakomosti ale pomôže osveta a vzdelanie. Poznať svoje práva, už to dostačie hrabivosti sa oproti postaviť; a svoje práva poznať môže len — v svojom odbore — vzdelaný človek. Áno, keď lakomec použije ku svojim cieľom ešte i násilia, tam pravda ani statočnosť, ani povedomie svojej neodvislosti už nepomôže, tam len pášť proti pášti, obrana proti napadnutiu, sila oproti sile pomôť môže, keď sa cítí napadnutá v presile. Ináč zvíťazí lakomstvo, ale len do tej doby, až sa konečne v svojom vlastnom tuku dusí. A udusiť sa musí, to žiada beh sveta, to žiada pojem spravodlivosti.

Mohol by som dosť a dosť makavých príkladov uviesť tak z dávnej, a nedávnej minulosti, ba i prítomnosti. Čitateľ-mysliteľ sám si ich najde a preto treba slová šíriť.

A táto náruživosť opanovala v terajšej dobe všetky tie národy, ktoré sa medzi vzdelané rátajú! Kde im nepomôže vzdelanosť, pomôže surová sila; oni bažia po nadvláde, — supremacie —, či po dobrom a či po zlom. Ale pomaly!

Supremacia je celkom podobná morskej vlne. Víchrom nadmnutá, kupí sa vždy vyššej a vyššej, až dosiahne istej výšky; tam ostane za okamih stáť a potom s hrozným treskom a pleskom srúti sa do hlbiny morskej odkiaľ svoj pôvod vzala. Rozdrtí sa sama v sebe na prach a na jej mieste povstane iná.

Každý národ, ktorý na úkor iných smohútnel a sa svojou náruživosťou nechal nadehnúť do závratnej výšky, ešte vždy s treskotom a pleskotom sa zrútil a rozdrtil. Tam bola babylonská, assyrská ríša, tam boli Rimania, Normania, Gothovia, Mongoli a Tataři; tam bola ríša v ktorej slnko nikdy nezapádalo a s ktorej len trosky ostaly; tam prídu i ostatné hrabivé národy. To beh sveta. Len pokojné a spokojné národy dožijú tisíce a tisíce rokov; nezahynú, lež splynú i s inými národmi v jeden celek.

Lakomec, ktorý len peniaze shromažďuje a nikdy nemá dosť; ktorý s jeho pokladmi ani sebe ani svetu nič dobrého nespôsobí; rozdrtí sa v jeho poslednej hodinke na prach. Rád by on sa vrátil, rád by zameškané a prevyšené napravil, ale všetko musí opustiť, všetko zanechať a ne-soberie so sebou nič viacej, ako i ten najmizernejší žobrák, lebo i zločinec.

(Pokračovanie.)

Truc.

Pod dubom v dúbave
Rastie jahoda.
K mojej milej večier
Iný chodíeva.

Dievčatko falošné
Nech si ťa má mať.
Nechám ťa, už ma viac
Nebudeš klamať.

Franta.

Predplácajte „Pokrok“ 2 kor. na rok!

Dopisy.

— Z Bytče. Jako to „Národné Noviny“ boly uverejnily, je pravda, že hlavný slúžny Domaničky bytčanských hasičov preto, že svojho hlavného veliteľa na jeho meniny muzikou boli pectili, na 160 korún pokutoval, lebo že ku takémuto pooteniu nevyžiadali si od neho dovolenia.

Pokutovaní hasičia appellovali síce proti tomuto rozsudku, ale kým táto záležitosť na vyššom mieste riešená nebude, zastavili všetky vŕtanky, počestnosti a parády.

Prišiel sviatok „Božieho Tela“, na ktorý naši hasičia už od tricat rokov nepretržene s najväčšou ochotnosťou a úctou svojimi skvelými radmi a ľubeznou hudbou velebnosť tohoto sviatku pozdvihovali, ale žiaľ Bohu i svetu v tejto smutnej dobe preháňania svoju počestnosť preukázať nemohli, mimo horeuvedenej príčiny aj preto, že zdejší organista, ažpráve pri svojej voľbe pred školským výborom a jeho predsedom Jozefom Teselským slávnostne sa zaviazal hasičský hudobný sbor v muzike vyučovať, nevyučuje; potom preto, že by hasičov i pre muziku pri cirkevnej slávnosti bez povolenia predvedenú pokutovať mohli; a konečne preto, že ich ku tejto slávnosti jako predtým tunajší farár a dekan Jozef Teselsky, nepovolal.

Ktorísi páni, čo rovnoprávnu slobodu a právo spolkovitosti všeobecne uznať odpierajú a len z jakéhosi vyššieho stanoviska rozkazovať a panovať chcú, náš hasičský spolok od tých čias, čo ľudová strana povstala, čo sa tu slovenské divadlá vydržovali, zvlášte ale od poslednej ablegátskej voľby. — do nenávisti vzali a zničť ho chcú. To je tajná príčina pokuty a nepovolania spolku ku slávnosti „Božieho Tela.“
Roháč.

Noviny z celého sveta.

— Tajné protianglické spoločnosti v Egypte. Časopis „Egyptian Gazette“ sdeluje, že agyptskí domorodci zakládajú si v poslednej dobe tajné spoločnosti, ktoré smerujú oproti kre-

BESEDNICA.

Pod branou.

Píše dla skusenosti Franta.

— Dobré rano!
— Výtam ťa! Kamže v tom dáždí bežíš?
— No len tak idem von, však nemôže človek ustavične v tej chyži sedieť. Cheel som isté odpoľudna na »špacír« a či ti nezačne sa liať. Tak to máš v každý sviatok! A potom človek nevie čo má robiť odpoľudna.

— Ostaň doma, alebo choď do kostola pomodliť sa a potom si kup noviny a pobavíš sa pekne, nebude ti dlhý čas, a aj sa niečo podučíš.

— Z našich novin sa človek veľmi nepoučí. Veď čo je tam? Nič. A čo je, to už dávno viem cez týždeň od tých, čo čítajú denníky. Keby sme mali denník, ten bych čítaval; z toho bych sa niečo podučil.

— Ty sotva! Keď včel nechceš dať za týždeň raz štyri krajeiaru na noviny, potom by si dal každý deň?

— Nuž vtedy by som tiež nedal, ale by som ich išiel prečítať do kaviarne. I včel to urobím. Odpoľudna pôjdem do kaviarne, vypijem si tam dve čierne kávy a zatiaľ si prečítam noviny. Pri káve sa lepšie číta.

— A to ťa bude stať 30—45 krajeiarov, a na noviny nechceš dať štyri. Za tie peniaze čo

tam utratíš, žena by ti navarila taký hrniec kávy, že by si ju mohol piť celé odpoľudne a mohol by si pri nej nielen prečítať noviny, ale i niečo napísať do nich. Aspoň by ti žena nenadávala, že sa túlaš po šenkoch.

— Nuž a nech nadáva, nech sa hnevá, veď ja idem si prečítať noviny, snaď nemôžem byť taký zaostalý, abych nevedel čo sa deje vo svete? Nuž ale máš ty aj trochu pravdu, ale keď ja sa neudrším doma.

— To viem ty si za kaviarňou tak zbláznený, jako ožralci za pálenkou, sprobuj raz dvakrát doma zostať, uvidíš, že ti to bude prospešnejšie. Predplácaj si noviny a zostaň doma.

— Máš ty predsa pravdu, urobím to tak! S Bohom!

— S Bohom!

* * *

— Pán Boh Vám daj dobré rano!
— Boh daj! Výtam Vás, akože sa máte strýčko? — Pýta sa doktor človeka starého so šedivou bradou, s okuliarmi na nose, jednoducho oblečeného. Je to hausmajster a pri tom po-bočne i krajejár.

— Ale, už Vám len ďakujem, už len tak ľala pomaly žijem. A čo je nového? Kedy budú tie voľby, kedy že budeme už i my mať právo voliť, veď ľala v Rakúsku už volili. Nuž a jako to tam vypadlo?

— No všeliako, ale ináčie dosť dobre.

— Teda všeliako? Nuž u nás ako že to vypadne?

— To snáď ani Boh nevie. —

— Nuž a ľala, tuším už máte i čerešne? Ale to niesu od nás.

— To sú z teplého kraja.

— No pravda, u nás všetko je neskoršie, nezozraje nič tak skoro, ako v druhých krajínach. A odkiaľ ich máte?

— Ja som ich kúpil vo Viedni.

— Pravda v tom Viedni majú všetko skorej. I volebné právo a ľala i čerešne.

— No veď už i my máme čerešne a budeme mať i volebné právo, ale vy by ste už rad volil, čo?

— Nuž pravdaže, veď kto by rad nevolil, ale kto vie či sa toho dožijem, veď ja už mám ľala na päť a osamdesiatý.

— No vy môžete ešte pár rokov žiť, však ste ešte vždy tak čerstvý.

— Áno, to sa ono dobre povedá, ale ja som už choravý, hlava ma bolieva.

— Za tým volebným právom?

— Ale nie, ale už ľala i za tým! No počujte, však to není pravda že i ženy budú voliť.

— Ale kde, čo Vám napadá!

— No veď som to už mnohokrát povedal mojej starej, že ženy nebudú voliť, a ona len vždy hovorí že budú, že ver i ona bude voliť.

— Nebojte sa nebudú.

— Nuž veď tak to bude dobre. No ľala jaké sú tie čerešne pekné, či i to volebné právo bude také pekné?

stanom, Europeanom a zvlášte proti Angličanom. Spoločnosti tieto sú roztrúsené po celej krajine a na čele jejich stojí egyptský miestokral.

— **V Amerike**, v Louisville bolo pretrhnutie mračien, pri čom 10 ľudí prišlo o život. Na mnohých miestach, zvlášte na ostrovoch amerických zúra smrť pôsobiacie vetre ceylon a tajfún. Mnoho sto ľudí príjde pri nich o život.

— **Hlad v Bulharsku**. Všetky bulharské časopisy píšú, že krajine hrozí hlad, lebo následkom nedávnych mrazov a sňahu všetky zrastliny pomrzly a čo zostalo následkom veľkého sucha nemôže rásť.

— **Riadenie kobyliiek v Uhrách**. Na hortobágskej puste v stolici Hajdu objavily sa obrovské množstvá kobyliiek marocských. Zasadly mnohé obce a na jejich chatároch tak spustošily osenia, že nemajú žiadnu výhľadu na žatvu. Včul sa tiahnu k západu. Úrady a obyvateľstvo všetko urobily, aby sa oproti tomuto trestu Božiemu oratovaly, ale nebezpečie nemohly odstrániť. Všeobecná mienka je, že ich len mimoriadne prostredky prírody môžu skynožiť.

— **Obeti ruskej revolúcie**. Počas ruskej revolúcie v roku 1905 a 1906 bolo 1654 osôb do povetria vyhodnených, z ktorých 790 i zomrelo. Pum hodili celkom 129, ktoré tieto sta ľudu, zväčša pánov zničily.

— **Čínske hnutie proti Europeanom**. Časopis »Peking and Tientsin Times« sdeluje, že v Pekingu byly po uliciach krvou písané plakáty proti kresťanom a Europeanom. Ľud je rozhorčený. Vláda sa obáva, že zase nastanú nepokoje a ukrutnosti, jaké sa dialy pri povstaní boxerov v roku 1900.

— **Zmizla loď**. Z Norfolkku píšú, že loď, ktorá vyplula 10 t. m. z prístavu Jamestowna srazila sa s loďou »Minnesota« a viac o nej ničoho nečul. Iste sa ponorila. Osobníetva na nej bolo len 11 mužov.

— **V Londýne** sa sošli ruskí socialdemokrati na kongress ktorý už (viac ako týždeň trvá, zakončí sa v sobotu. Strana socialistov si zrobila veľký

revolučný plán. Strana ostro bude napádať v dume vládu a liberálov a nedopustí, aby volajaké zákony donesené byly, ktoré by neslúžily k oslobodeniu ľudu z pod politických útiskov, a vládu bude hľadať tak zoškliveť ľudu, aby sa tento zbúril. Vláda hodlá dumu rozpustiť.

Doporučujeme našim rodinám KOLÍNSKOU CIKORKU.

Drobné zprávy.

— **Štrossmayerov nástupca** na biskupskom stolci diakovárskom bude Antonín Dvorák, dôverník nebožtíka a veľký slavianofil.

— **Socialisti kráľovi v ústrety** išly 7 júna večier vo veľkých zástupoch, obsadili západné nádražie a ulice vedúce k budínskemu zámku až po reťazový most a hlučne volali prichádzajúcemu panovníkovi: nech žije všeobecné hlasovacie právo. Z okná redakcie »Népszavy« držal k nim reč Bohányi, ktorý hovoril: »Robotníctvo nech nedôveruje nikomu, len silám svojim.« Policiejti rozháňali ľud, pri čom sa im dostalo i pár pohlavkov — už pre jubileum.

— **Na Dolnej zemi**, roľníci robotníci hodlajú na počiatku žni všeobecný štrajk urobiť, keď dotiaľ vláda neuskutoční volebnú reformu a nedá ľudu všeobecné hlasovacie právo.

— **V Luhačoviach** je už na 400 hostov.

— **Na celom svete** je posial už 265 stanic na telegrafiu bez drátu, v Euvrope 124.

— **Vo Viedni nevolilo 33** tisíc voličov. Ponevadž je volebná povinnosť každého voliča zavedená, bude oproti všetkým zavedeným vyšetrotvanie. Kdo sa nebude vedieť omluviť prečo nevolil, bude pokutovaný na 1—10 Kor.

— **Ženy v parlamente**. Do finského snemu bolo zvolených 18 žien, ktoré budú pracovať spoločne, bár prináležia k rôznym politickým stranám.

— To uvidíme až potom.

— No áno! Tam ľala ide moja stará. Dobre sa majte. Idem za ňou a poviem jej, že veru nebude voliť. S Bohom!

— S Bohom! dobrý starče!

— Na zdar doktore.

— Výtam ľa, ale si sa vytiahol! Takto privýta náš doktor mladého pána elegantne obliečeného, vyholeného, ľagové topánky a cilinder najväčší to nepriateľ nášho doktora z famílie širákov.

— Ja veru som sa!

— Nuž vieš, však je to pekne, keď sa človek elegantne nosí, ale tebe to predsa nesvedčí.

— A prečo?

— Vieš bračok, ty si syn chudobných rodičov, ešte sa tlačíš na nich a viem, že nemáš vo vrecku ani 5 šestákov a hraješ pána jako by si neviem aký pán bol. Tak je to s tými našimi Slovákmi, chudobní sú, sťažujú sa na chudobu ustavične, ale pánov hrajú.

— Vieš doktore! neni kumšt pána hrať keď má človek groše, ale keď nemá.

— Ba netreba nikdy. Znáť ja pánov bohatých a nechodia v cilindry a v takových topánkoch, a znáť chudiakov, ktorí robia veľkých pánov všade, v hospodách pijú šampánske víno, ktorého je za 10 kor. fláška, a cigánom hádžu tiež bankovky a to sú zväčša tí chudobní slováci.

— No však to môžu, každý je sebe pánom!

— Ale nech nestonú, a keď stonú načo nosia cilinder, jako i ty.

— Pravda ten ľa mrzí, no uspokoj sa, však to neni moj.

— No hľa a keby som ti dal korunu do rúk, viem, že by tvoja cesta prvá bola do kaviarne.

— Idem tam i bez toho, aspoň my tam nebudú také táraniny hučať do uší, jako ty. S Bohom.

— S Bohom! No ešte sa i nazlobí, keď mu človek pravdu povie. Ale nech aspoň mu s tým odoberu vôľu od vypožičaného cilindra.

Tromf.

Čo to za krik, čo to za hluk
Zase u tých susedov,
To je hrozné, vždy sa vadia
Jako v šope cigánov.

Starý, ten si veru nedá;
»Žena musí ustúpiť!«
A stará zas: »To nie pravda!
Čo ja poviem musí byť!«

Tu za toto, tu zas za to
Hluku býva plný dom,
Nuž a darmo, medzi nimi
Už nemôž byť pravda dvom!

Žena: »Starý ty si trúbo!«
Starý: »Chod do paroma.
Nevieš, že niekdy Boh Evu
Zrobil z »struľce« — Adama.» Franta.

— **Tento týždeň** budú vo štátnych elementárnych školach skúšky. V evang. školach v Skalici a v Holiči byly skúšky vo stedu s dobrým výsledkom.

Hospodárstvo.

Nedostatok delníctva a hospodárske stroje.

O roľníckych delníkoch je zo dňa na deň väčší potíž. Pri tomto stave myslia, že nemajú budúcnosť zabezpečenú a preto sa valia do fabrík, kde je plat a pracovný čas lepšie zriadený. Statkári krivým okom hľadia na tento pohyb a zvlášte veľkostatkári, ktorí v rukách majú vládu už i zákonom chcú zabezpečiť si a udržať delníkov, demokratickému hnutiu prekažky robia a prenasledujú každého, ktorý ľudu delníckému chce pomôcť, ktorý ho chce vyslobodiť od jeho vykorisťovateľov, veľkostatkárov.

Vzdor tomuto všetkému jejich namáhaniu, vzdor hrozbám a trestom nemôžu delníkov udržať pri kose a pluhu, lebo jejich túžby, jejich právne požiadavky nechcú vyplniť.

A keď tieto bohatí, mocní a hrozni páni nemajú delníkov, keď tým nemá kdo skosiť dozráte klasy, odkiaľ ich má brať roľník, ktorý nepotrebuje ich celoročne, len v pilnejšom čase?

Ten, chudiak musí včul len vo svojich silach trúfať, musí všetku prácu sám s manželkou vykonať a aby mu práca nezaostala, namáha sa od svitú do súmraku a predsa ešte nemôže pole tak obrobiť, jakoby ono potrebovalo. Koľko je takých sedliakov, že má pola dost ale nevládzé s ním, musí ho dať do prenajmu, lebo nemá delníctva.

Za starých časov pridržoval si hospodár delníka s tým, že mu dal výžinok a pre tento mu ten delník bol vždy nahotove, i na jaro i v čas inej pilnejšej práce. Včul tieto časy už zahýňajú. A pre tú príčinu, že neni delníctva nedostatok upadá i roľníctvo.

V našom okolí ani iné nevidieť na poli, jako jačmeň a repu. Prečo je to? Či niesu iné hospodárske plodiny na svete, ktoré by snad i lepší úžitok donášaly? — Jačmeň, ten dá najmenej práce, zaseje sa a potom sa ide už iba žať. Repu preto sadia, že pri tej sa zem dobre vyokopáva a môže sa najlepšie pripraviť na jačmeň. Zelina, karthus, malva a iné plodiny, na ktorých ešte nedávno tak dobre hospodárili už sa nepestujú, menší hospodári už ich zanechali, lebo im to nemá kdo obrobiť.

Nedostatku delníctva musíme pripisovať i to, že ani chov dobytky sa nezveľebuje, lebo nemá kdo okolo neho chodiť, nemá mu kdo kľmu nashromáždiť a keď je hospodár sám, veru všetko nestačí porobiť.

Žiadny stav nemá tak vážneho a ťažkého postavenia, jako stav roľnícky. Roľníci plnia ten najprednejší zákon, zákon života, oni majú živíť ostatné obyvateľstvo, ale nemôžu predávať svoje výrobky dľa nákladu, ktorý na ne vydali, jako to robia remeselníci a tovarníci, ale sú nutení predávať svoje plodiny dľa predpisu ceny svetovej a tá je vždy taká, že náš roľník pracuje skoro so škodou a predsa musí platiť tú najväčšú daň a i jeho potreby sú zvýšené.

Má-li roľník i ďalej vyplňovať svoje dôležité povolanie, má-li živíť i na ďalej celé vrstvy spoločenstva a pri tom živíť i seba a neupádať, ale zveľebovať svoj stav, potrebné je vynahradiť ztratené sily delníctva, musí ich vynahradiť hospodárskymi strojami. V Amerike je ešte posial málo ľudu, nezaobierajú sa natoľko s roľníctvom jako u nás a predsa odtiaľ dovážajú

Ko zbožia, kolko rozličných potravných článkov do Európy, bár tu je zemedelstvo hlavnou vecou. Môže sa to len tak robiť, že tam pracujú všade so strojami a pri týchto dvoja ľudia toľko práce urobia, ako tu 6 osôb.

Je pravda, že nám prekáža i to, že naše roľnícky sú uzunké jazľčky oproti lánam americkým, kde sa stroje natoľko nedajú upotrebovať, ale sú i u nás nivy a nepracuje sa na nich strojmi v toľkej miere, ako by sa potrebovalo.

Stroje majú vynahradzovať delníka. Dovážanie strojov ale z cudzozemska je spojené s mnohými prekážkami. Cestujúci agenti doručia roľníkovi často také stroje, ktoré sa do toho hospodárstva nehodia. Musia sa platiť veľké výdavky pri dovážaní, ba snáď i clo a to vie každý, že hospodárstvo sa veľmi rôzne provozuje, že na jednom okolí ináč obrábajú zem, ako na druhom, lebo i musia, vyžaduje to sama pôda; tedy stroje na jednom okolí schválené a dobrým úspechom upotrebené, sú na druhom kraji nepraktické, ba sa ani upotrebiť nedajú.

Potrebovali by sme teda továrnu na hospodárske stroje niekde v okolí, ktorá by k našemu hospodárstvu sa hodia stroje shotovala. Ďalej potrebujeme i to, aby roľník rozumel strojom.

V Rusku zriaďuje vláda zvláštne dielne hospodárskych strojov, na mnohých krajoch, a dorába stroje pre to okolie sa hodia. Do týchto dielni môžu chodiť ba tam i pracovať mladí i starí roľníci k vôli tomu, aby strojom porozumeli a aby si i sám môhol stroj popraviť, keď sa mu na ňom dačo pokazi.

Naša vláda na takéto veci ovšem nehladí, ďaleko je od toho, aby takéto dielne na našom okolí zriadila a preto nezbyva iné, jako sdrúžiť sa hospodárom a zariadiť si takú dielňu na stroje, kde by sa i pre maloroľníkov sa hodia stroje shotovali. Je to už nutné v tomto čase, keď delníka není k dostániu a keď ho musí nahrádzať stroj.

OZNAMY.

Oznamujem et. obecnstvu, že som prevzal jednatelstvo „Národnej ľudovej assekurácie“. Assekurovať sa môže každý človek, počnúc od 20. roku až po 60; starší sa nepríjmu. Stanovy sa každému napred prečítajú. Prihlásiť sa možno kedykoľvek u **Jozefa Vanek**, krajčír a jednatela v **Holiči**, č. 87.

Geminny zdarma
TELEFON

Pouze za hradové
číslo 11

Největší česká
tovární výroba
HUDEBNÍCH NÁSTROJŮ
NA MORAVĚ.
JOSEF LIDL V BRNĚ

zelný trh číslo 11.
Přísejní znalec c k zem soudu v Brně.

Vlastní výroba TAHACÍCH HARMONIK
všech druhů
Jednotadlové, 2rad 3rad. a chromatické harmoniky
z nejlepšího materiálu a nejsolidnější práce.
Ceny velmi mírné. Stačí připsat úžnaní a díky.

15-50

Slovenská knížnica

Kto by chcel byť v zručnom slovenskom
domi! - V prvom svazku práve vyšla:

Reštaurácia

od Jána Kalinčáka, podarený spis staro-
dávných zemianskych volieb.

Pre ďalšie svazky sme vybrali nasledu-
júce krásne knihy: 1) Tri rozprávky od
Jana Cajaka. 2) Nové besednice od Ta-
cila. 3) Ojnice slovenské.

Adresa: Vydavateľstvo Slov knižnice
F. Votruba
Budapest, VIII. Rákóczy-úter 3.

Každý rok
4 knihy
spolu za
240^h

Kto chce predať zemiaky (erteple) pre ošpané, nech sa hlási v mliekarni.

Sklad kamien Samotových i obyčajných, ka-
chiel na sporáky, komínové
rúry atď. **Firmy Bratri Anderlove Uh. Brod**
zástupca pre Skalicu a okolie **Karol Krušina**.
Zbožie so zárukou! Ceny mierne!

D. Sensel.

Strojová výroba pletených punčoch
v **Holiči**. (Ny. m.)

Shotovuje punčochy pre panie, dietky a
pre pánov z bavlny a hodvábného pletiva a
síce len v prvej jakosti. Prijíma aj nadpletanie
každého druhu punčoch za najľavnejšie — ce-
ny. — Rýchle zasielanie. — Dokonalá výroba.

UPOZORNENIE! Kto by potreboval sta-
vebné vápo, nech príde
do **Skalického gazdovsko-potravného spolku**.

Sviece kostolné

všetkých druhov

**voskové a polovoskové
sviečky**

stolné stearinové a parafínové, hladké
a krútené, biele lebo barevné, ďalej

mydlá

ku praniu a voňavé
(toiletne), všetky

v najlepšej jakosti dodáva naj-
ľavnejšie

**Prvá Královohradecká cis. a
král. dvornia tovareň**
na sviečky, mydlá a voňavky.

J. Pilnáček,
Hradec Králové, Král. České.

Založeno roku 1816.
12-52

Pre dôstojné farné úrady zvláštne ľavné ceny!

Solidna česká kresťanská firma.

OZNAM.

Oznamujem et. obecnstvu, jak donádemu,
takj prespolnému, že som prevzal od nového
roku veľkú hospodu

„K UHORSKEJ KORUNE“

v **Holiči**, na rynku do prenajmu. Budem
sa usilovať, čo najvedomitejšie obslužíť pp.
hostov dobrými a čerstvými nápojmi a
jedlami. — Taktiež čisté maštale a dvor.

Liehové nápoje sú lacné, 1 liter rumu
1 kor., 1 liter červeného vína von z domu
60 hal.

Odporúčajú sa do priazne et. obecnstva,
o hojnú návštevu prosí

Michal Červenka, hostinský
v **Holiči**.

SUKNE

poľovníčné . . . po 65—70 kr. a výše.
grisetové . . . po 1 zl. 20 kr. a výše.
satenové . . . po 93 kr. a výše.
kaneťasové . . . po 1 zl. 10 kr. a výše.
atlasové . . . po 1 zl. 5 kr. a výše.
klotové . . . po 2—3 zl. a výše.

a jiné tkalcov. výrobky dokirkou
zasilá tkalcovna.

ADOLFA JELÍNKA v **Jimramově**,
(MORAVA).

Vzorky zdarma a franko.

Kdo zkusí jednou po druhé kupí zas!

Prokop Skorkovský a syn

zasilatelský dům
suken
a modních látek pro
— pány i dámy —
v **Humpoleci**

Zasílá svoje vzorníky na požádání každému
ochotně franko, proti frankovanému placení
Zásilky přes 20 korun vyplatí

Ján Novomestský,
mechanik v **Holiči**

odporúča et. obecnstvu svoj hojne zá-
sobený sklad siečich
strojov, biciklov aj ho-
spodárskych strojov;
zároveň upozorňuje, že
prijíma všetky repara-
ratúry do jeho oboru
— sťahujúce. —